

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

УДК 336.71

DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-5-7>

Ільчук П.Г.

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри технологій управління
Національного університету «Львівська політехніка»

Коць О.О.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів
Національного університету «Львівська політехніка»

Колосовська І.В.

студентка
Національного університету «Львівська політехніка»

Ilichuk Pavlo

Doctor of Economic, Professor,
Head of the Department of Management Technologies
Lviv Polytechnic National University

Kots Olha

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Finance
Lviv Polytechnic National University

Kolosovska Iryna

Student
Lviv Polytechnic National University

ФІНТЕХ-КОМПАНІЇ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПЛИВУ НА РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

FINTECH COMPANIES: CURRENT STATE AND PROSPECTS OF INFLUENCE ON THE UKRAINIAN FINANCIAL MARKET DEVELOPMENT

Статтю присвячено дослідженню фінтех-компаній в Україні. Проаналізовано теоретичні аспекти розвитку фінансового ринку за участю фінтех-компаній, а також виокремлено найбільш перспективні ніші для функціонування українських фінтех-компаній. Окремо проаналізовано фінтех-ринок України у розрізі компаній, що на ньому працюють, та виділено особливості діяльності фінтех-компаній. Задля порівняння пріоритетних сфер діяльності фінтех-компаній проаналізовано топ-10 фінтех-компаній в Україні та світі. Зазначено, що найбільш успішними сьогодні є необанки. Виокремлено основні напрями інноваційного розвитку фінансового ринку України відповідно до «Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року», а також чинники впливу на розвиток та зростання ролі фінтех-компаній на фінансовому ринку України.

Ключові слова: фінансовий ринок, фінтех-компанії, фінтех, інновації, розвиток.

Стаття посвящена дослідженню фінтех-компаній в Україні. Проаналізовані теоретичні аспекти розвитку ринку при участі фінтех-компаній, а також виділені найбільш перспективні ніши для функціонування українських фінтех-компаній. Отдельно проаналізований фінтех-ринок України в разі розрізу компаній, які на ньому працюють, і виділені особливості діяльності фінтех-компаній. С целью сравнения приоритетных сфер деятельности фінтех-компаній проаналізовані топ-10 фінтех-компаній в Україні і світі. Вказано, що найбільш успішними сьогодні є необанки. Виділені основні напрями інноваційного розвитку фінансового ринку України в відповідності до «Стратегії розвитку фінансового сектора України до 2025 року», а також фактори впливу на розвиток і зростання ролі фінтех-компаній на фінансовому ринку України.

Ключевые слова: фінансовий ринок, фінтех-компанії, фінтех, інновації, розвиток.

The article is devoted to the research of Fintech companies in Ukraine. Financial innovations created through the successful implementation of start-ups and the Fintech companies' activities allow us to see ordinary things in a new way. Without the use of information technology in the financial sector, successful economic development is impossible in today's conditions of total digitalization, because the implementation of innovations will ensure Ukrainian financial market development. Theoretical aspects of financial market development involving Fintech companies were studied and priority niches for the functioning of Ukrainian Fintech companies were defined. In terms of attracting investors and consumers, the most popular today are Fintech companies that offer innovative payment solutions. The Ukrainian Fintech market was analyzed separately from the point of view of the companies operating on it and peculiarities of Fintech companies' activity were highlighted. To compare priority directions for Fintech companies, we conducted an analysis of the top 10 Fintech companies in Ukraine and in the world. Financial services are a priority for leading Fintech companies both in Ukraine and in the world. Today, banks occupy the largest share of the financial sector, offering their customers a wide range of financial services. To maintain their position in the financial market, banks are actively implementing financial innovations in their activities and using the services of Fintech companies. Neobanks are the most successful to date. In Ukraine, as well as in Europe, the course of digitalization is clearly traced. The article highlights the main directions of innovative development of the financial market of Ukraine in accordance with the "Strategy of development of the financial sector of Ukraine until 2025", and also factors that influence the development and growth of Fintech companies in the financial market of Ukraine. The coherence of the strategy for the Ukrainian financial sector development and the strategy for the EU development testifies to the European integration tendencies of development of both Ukraine in general and its financial sector in particular. It is noted that financial innovations and successful development of Fintech companies are the basic directions for the Ukrainian financial sector development.

Keywords: financial market, Fintech companies, Fintech, innovations, development.

Постановка проблеми. Інновації, цифрові технології, а також створені ними продукти й послуги в процесі сучасної технічної революції поступово змінили життя людства й надалі чинять значний вплив на розвиток суспільства. Активними є зміни у фінансовому секторі внаслідок появи нових фінансових інструментів та поставальників фінансових послуг, інноваційних підходів до генерування, захисту та опрацювання фінансових даних, використання blockchain-технологій і data-mining-інструментів. Також відбувається постійне створення нових фінансових продуктів і послуг, що провокує розширення фінансового ринку й розвитку світової економіки [1, с. 120–125].

Фінансові інновації, створені завдяки успішній реалізації стартапів та діяльності фінтех-компаній, дають змогу по-новому побачити звичайні речі. Крім того, інноваційний розвиток фінансового сектору сприяє скороченню витрат його учасників та підвищенню рівня комфорту щодо використання різних фінансових продуктів і послуг. Без застосування інформаційних технологій у фінансовій сфері неможливий

успішний розвиток економіки в сучасних умовах тотальної діджиталізації, адже впровадження інновацій забезпечить розбудову фінансового ринку України, що сьогодні є одним із пріоритетів НБУ як фінансового регулятора в Україні [2, с. 368–374].

Отже, дослідження стану та тенденцій імплементації фінансових інновацій набуває особливої актуальності у всіх країнах, в тому числі в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження впливу фінансових інновацій на розвиток фінансового сектору і світової економіки здійснили І. Крупка [3, с. 35–37], В. Коваленко [2, с. 368–374], О. Борисюк, М. Дацюк-Томчук [4, с. 95–101], Н. Джурук [5, с. 217–224], О. Мельник, Н. Вrabіє, А. Коваленко, В. Джосан [1, с. 120–125], Я. Чайкоський, Я. Ковальчук [6, с. 36–48]. Автори ґрунтовно аналізують чинники сприяння реалізації стратегії цифровізації економіки, яка, зокрема, задекларована стратегією ЄС-2030 [7, с. 73–79], а також потенціал цифрового розвитку економіки України через призму реалізації фінансових інновацій.

Сьогодні розвиток фінансового ринку України загалом та фондового ринку зокрема можна забезпечити виключно на основі імплементації фінансових інновацій та цифрових технологій виконання фінансових операцій.

І. Крупка [3, с. 35–37] досліджує проблеми інноваційного розвитку фінансового ринку зокрема та національної економіки загалом в умовах глобалізації економічних відносин. Автор зазначає, що динамічність фінансового ринку як системи зумовлює те, що сам по собі він є інновацією, а постійні фінансові інновації є його невід'ємною частиною. Без фінансових інновацій, як і без наявності конкуренції, фінансовий ринок існувати не може. Впровадження фінансових інновацій підвищить ефективність розподілу грошових ресурсів між учасниками фінансового сектору.

Нові вектори розвитку фінансового ринку України в умовах цифрової економіки досліджують О. Борисюк та М. Дацюк-Томчук [4, с. 95–101]. Автори зазначають, що сучасні імперативи розвитку фінансового ринку в умовах цифровізації характеризуються проривним розвитком цифрових технологій, революцією в просторі інформації, прискоренням процесів глобалізації економіки, прогресом у галузях мікроелектроніки і телекомунікацій, ІТ-технологій. Саме тому подальший розвиток фінансового ринку України все більше буде залежати від впровадження нових технологій цифрової економіки. Основними передумовами розвитку фінансового ринку України є доступність банківських послуг, зростання числа інтернет-користувачів, розвиток Інтернету речей, зростання обсягу електронної торгівлі, збільшення інвестицій у фінансові інновації, державна підтримка та сприяння розвитку фінансового ринку (зокрема, фондового ринку як його складової частини) [4, с. 95–101].

В. Коваленко [2, с. 368–374] описує основні засади запровадження фінансових інновацій, такі як доступність, цільове призначення, точка зростання, різноманітність засобів масової інформації, відкритість та співпраця, стандартизація, довіра та безпека. О. Мельник, Н. Вrabіє, А. Коваленко та В. Джосан [1, с. 120–125] розглядають характерні особливості, зміст, форми сучасних фінансових інновацій, оцінюють їхній вплив на розвиток фінансової системи та економіки загалом. Д. Дорофеев [8, с. 253–259; 9, с. 91–97] досліджує економічну природу фінансових інновацій, пропонує їхню класифікацію як для фінансового, так і для нефінансового секторів. Я. Чайковський та Я. Ковальчук [6, с. 36–48] аналізують тенденції розвитку фінансових інновацій у банківській сфері. Зокрема, абсолютно інноваційними є повністю циф-

рові банки, тобто такі, які не мають фізичних відділень, – необанки.

Однією з найбільш поширених закордонних практик фінансування інновацій є краудфандинг, що тільки набуває популярності в Україні. Згідно з оцінками Світового банку, інвестиції через модель краудфандингу до 2025 р. складуть близько 96 млрд. дол. США [10]. І. Вареник [11, с. 432–435] розглядає сутність краудфандингу та необхідні передумови його розвитку.

Н. Джурук [5, с. 217–224] аналізує основні переваги (інноваційність, адаптивність, реактивність) та недоліки (ризик) фінтех-компаній порівняно з банками, а також перспективи їхньої майбутньої співпраці. О. Борисюк та М. Дацюк-Томчук [4, с. 95–101] у своєму дослідженні описують нові вектори, що сприяють розвитку сучасних технологій на фінансовому ринку, а також розглядають проблеми його інноваційного розвитку в умовах цифрової трансформації бізнесу. Наявність мобільного Інтернету та смартфонів, втрата довіри населення до банків та незадоволеність банківськими послугами є тими чинниками, які дали поштовх до інтенсифікації розвитку фінтеху в Україні. Постійні інвестиції та підтримка високошвидкісного Інтернету в подальшому сприятимуть розвитку й використанню послуг та продуктів інноваційних технологій. Якщо порівняти структуру фінансування фінтех-компаній України, то у 2019 р. 61% становило самофінансування, а 30% – зовнішні інвестиції, в тому числі 18% складала кошти приватних інвесторів. Порівняно з 2018 р. зросла частка самофінансування (у 2018 р. вона становила лише 6%) [12]. В Україні найбільшими ринковими сегментами серед українських фінтех-компаній є платежі та грошові перекази [6, с. 40].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Фінансові інновації та успішний розвиток фінтех-компаній є базовими напрямками розвитку фінансового ринку України, тому більш детальне аналізування перспектив такого розвитку є актуальною темою для наукових досліджень.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Основною метою статті є дослідження стану фінансового ринку України з позицій діяльності фінтех-компаній. Окремим завданням є виявлення чинників розвитку українських фінтех-компаній, а також підґрунтя для їхньої успішної роботи на фінансовому ринку України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Внаслідок кризи, спровокованої пандемією COVID-19, суспільство швидкими темпами пристосувалося до переходу на цифрові технології, зросли обсяги електронної торгівлі, особливого рівня розвитку досягла освіта завдяки

імплементатії технологій дистанційного навчання тощо. Чинником, що забезпечив технічні можливості діджиталізації суспільного життя, є зростання рівня поширення мережі Інтернет, зокрема за параметрами якості, швидкості та вартості [13]. Аналізуючи динаміку проникнення Інтернету в Україні, бачимо, що частка користувачів зросла з 64% у 2017 р. до 81% у 2020 р. З початку 2020 р. і до початку 2021 р. українська аудиторія збільшилась на 7 млн. осіб, а у світі кількість людей, які користуються Інтернетом, зросла на 316 млн. осіб [13]. Постійне залучення інвестицій та підтримка високошвидкісного Інтернету в майбутньому матимуть позитивний вплив на розвиток і використання продуктів та послуг фінтех-компаній в Україні.

Досліджуючи трендові ніші на фінансовому ринку з точки зору привабливості для інвесторів та споживачів, експерти НБУ вважають, що в пріоритеті залишатимуться платіжні рішення [14]. Загалом перелік найбільш перспективних у 2020–2021 рр. ніш для інвестування фінтех-компаній включає такі:

- платіжні сервіси;
- кібербезпека;
- BigData-аналітика;
- технології страхування (Insurtech);
- регуляторні технології (Regtech);
- управління капіталом;
- рішення для ринку нерухомості;

– штучний інтелект та біометрика [15].

Фінтех-ринок в Україні націлений на розвиток фінансових установ та структур, а також обслуговуючі компанії. Огляд фінтех-ринку України у розрізі компаній, що на ньому працюють, наведено на рис. 1.

Відповідно до даних KPMG [10], особливу увагу потрібно звернути на таке:

– фінтех-компанії доволі швидко звикають до хаотичних умов ведення бізнесу, звертаючи увагу на потреби клієнтів, переходячи з монодо мультипропозицій, отже, розширюють свою базову лінію сервісу та продуктів;

– державні регулятори полегшують бар'єри для виходу фінтех-компаній на ринок задля послаблення монополії традиційного сектору та збільшення конкуренції на ринку;

– окрім сфери платежів, все частіше створюються фінтех-компанії у сфері персонального фінансового менеджменту, тобто регтех та іншуртех;

– завдяки інноваційним платіжним системам і високому рівню кібербезпеки укладання угод фінансового характеру стає можливим дистанційно та в електронному форматі з найменшими ризиками для клієнта;

– фінтех-компаніям в умовах пандемії COVID-19 надають безкоштовний доступ до цифрових програм та продуктів, чим сприяють продукуванню нових навичок та досвіду у споживача.

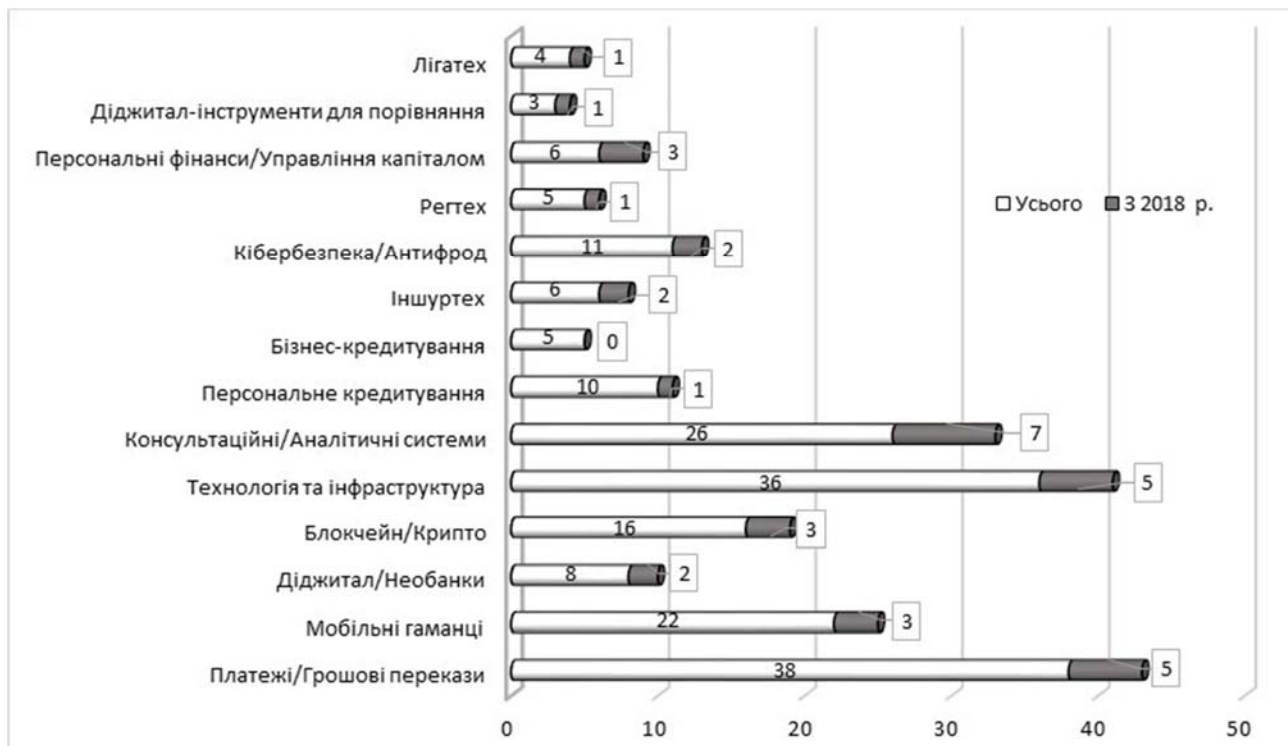

Рис. 1. Огляд фінтех-ринку України у розрізі компаній, що на ньому працюють

Джерело: сформована авторами на основі даних джерел [12; 15; 16]

Держава та регіони

Основними ринками, на яких працюють українські фінтех-компанії, є Європа (72%), країни колишнього СРСР (30%), США (21%) [15]. Так, у табл. 1 систематизовано топ-10 фінтех-компаній в Україні та світі у 2021 р.

Як бачимо з табл. 1, фінансові послуги є пріоритетною сферою діяльності провідних фінтех-компаній як України, так і світу. Сьогодні банки займають найбільшу частку фінансового сектору, пропонуючи своїм клієнтам широке коло фінансових послуг. Задля утримання позицій на фінансовому ринку банки активно впроваджують у свою діяльність фінансові інновації та користуються послугами фінтех-компаній. Щоб не втратити внаслідок імплементації цифрових інновацій і технологій свою частку ринку, банкам доцільно розвивати співпрацю з фінтех-компаніями, перетворювати їх із конкурентів на партнерів по бізнесу, формуючи банківські гру-

пи чи фінансові супермаркети. Перед банками постає такий вибір: або самим бути фінтехами, перетворюючись на необанки, або через фінтех-компанії здійснювати діджитал-трансформацію.

Згідно зі Стратегією розвитку фінтеху в Україні до 2025 р., напрям на розвиток діджиталізації, дослідження її переваг та недоліків, а також запровадження регуляторної «пісочниці» дадуть змогу зменшити час на представлення на ринку інноваційних рішень та сприятимуть сталому розвитку фінтех-компаній в Україні [10].

Фінтех стає невід'ємною частиною життя суспільства, а фінтех-рішення стають все актуальнішими. Дослідження показують, що більш успішними у діджитал-просторі є необанки, ніж традиційні банки [18]. Таким чином, банкам потрібно звернути увагу на трансформацію фінансового ринку і докладати зусиль для того,

Таблиця 1

ТОП-10 фінтех-компаній у 2021 р. в Україні та світі

Регіон	Назва фінтех-компанії	Сфера діяльності фінтех-компанії
Україна	Stobox	Фінансові послуги (екосистема цифрових цінних паперів)
	Moneyveo	Фінансові послуги (миттєві короткострокові позики)
	MyCredit	Фінансові послуги (кредитування)
	Intellias	Інформаційні технології (послуги з розроблення програмного забезпечення)
	Wayforpay	Фінансові послуги (система онлайн-платежів, ліцензована НБУ)
	Moresise Financial Solutions	Фінансові послуги (мобільна фінансова платформа, яка спрощує особисті банківські операції)
	N-iX	Інформаційні технології (послуги з розроблення програмного забезпечення)
	Кришталевий банк	Фінансові послуги (кредитування)
	4IRE LABS	Інформаційні технології (розроблення блокчейн-платформ та застосунків)
	Верта	Інформаційні технології (розроблення страхового програмного забезпечення)
Світ	Ant Financial (Китай)	Фінансові послуги (послуги кредитування, платежі та хмарні розрахунки)
	Adyen (Нідерланди)	Фінансові послуги (система платежів та розрахунків)
	Qudian (Китай)	Фінансові послуги (послуги мікrokредитування, розтермінування платежів та управління інвестиціями)
	Xero (Нова Зеландія)	Інформаційні технології (розроблення програмного забезпечення для бухгалтерського обліку для малого бізнесу)
	SoFi (США)	Фінансові послуги (послуги кредитування, управління майном та страхування життя)
	Lufax (Китай)	Фінансові послуги (послуги кредитування, управління інвестиціями)
	Avant (США)	Фінансові послуги (розроблення інноваційних та практичних фінансових продуктів)
	ZhongAn (Китай)	Фінансові послуги (послуги електронної комерції, мобільних платежів, фінансування для інтернет-бізнесу та користувачів)
	Klarna (Швеція)	Фінансові послуги (послуги електронної комерції)
	Oscar (США)	Соціальні послуги (послуги у сфері охорони здоров'я)

Джерело: сформовано на основі даних джерел [15; 16; 17]

щоби бути більш доступними і зручними для клієнтів. В Україні сьогодні успішно функціонують такі необанки, як "Monobank" (Universal Bank), "Izibank" (група TAC), "Sport bank" (Dyvotech і N1), "O. Bank" (Idea Bank), "Neobank" (Concord Bank), "Todobank" (MegaBank). Отже, сучасні українські необанки створюються традиційними банками, а клієнти далеко не завжди володіють інформацією про власників певного небанку, проте успішно користуються банківськими послугами, навіть не відвідуючи банківські відділення. До найуспішніших необанків Європи варто зарахувати "N26", "OakNorth Bank", "Monzo", "Atom Bank", "Revolut", "Numbrs", "Starling Bank", "Monese", "Crypterium", "Tandem Bank" [17].

В Україні, як і в Європі, чітко прослідковується курс на діджиталізацію [7], а також спостерігаються позитивні зміни на загальнодержавному рівні, що сприяють дотриманню цього курсу. Наявні законодавчі зміни, спрямовані на стимулювання діджиталізації економіки України. Так, особливої уваги заслуговує закон про «спліт», який змінив регулювання та нагляд у небанківському фінансовому секторі відповідно до міжнародних стандартів [19].

Відповідно до «Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року» [14], визначено такі основні напрями інноваційного розвитку фінансового ринку України:

- розвиток відкритої архітектури фінансового ринку та оверсайту;
- забезпечення розвитку фінтех-ринку, цифрових технологій та платформ регуляторів;
- забезпечення розвитку SupTech&RegTech;
- розвиток цифрової економіки [14].

Узгодженість стратегії розвитку фінансового сектору України та стратегії ЄС свідчить про євроінтеграційні тенденції розвитку як України загалом, так і її фінансового сектору зокрема. В таких умовах основою розвитку фінансового ринку України є імплементація провідних європейських практик та досвіду, зокрема щодо розвитку фінтех-компаній.

Висновки. Таким чином, доходимо висновку, що всі потрібні чинники для розвитку фінтех-компаній в Україні наявні. Позитивними чинниками впливу на розвиток фінтех-компаній є такі:

- Україна посідає 4 місце у світі за рівнем розвитку безконтактних платежів і входить у ТОП-10 країн Європи за сплатою за допомогою девайсів, що носять на тілі (годинники) чи одязі;
- користувачами Інтернету є понад 70% населення України;
- 71% українських фінтех-компаній подолав точку беззбитковості і працює ефективно;
- 52% українських фінтех-компаній працюють на світовому ринку;

- 47,5% українських фінтех-компаній засновані впродовж останніх 3 років;

- чисельність українських фінтех-компаній, що займаються платіжними послугами і грошовими переказами, зросла впродовж останніх 3 років на 14% [15].

Враховуючи позитивний вплив фінансових інновацій на якість платіжної системи країни, важливими чинниками зростання ролі та впливу фінтех-компаній в Україні на наступні 5 років вважаємо такі:

- підвищення рівня фінансової обізнаності та залучення населення й бізнесу до фінансових інновацій;
- розроблення і впровадження так званої пісочниці задля швидкого тестування інноваційних фінансових проєктів;
- перехід більшості учасників фінансового ринку на стандарти відкритого банкінгу [4].

Фінтех-компанії у перспективі стануть ключовою рушійною силою у розвитку фінансового ринку України, а також удосконалення фінансової системи України, тому їхній розвиток підтримує НБУ як державний регулятор фінансового сектору, а досвід провідних країн світу свідчить про неминучість імплементації фінансових інновацій у період високої турбулентності фінансових ринків.

У подальших дослідженнях доцільно зосередити увагу на заходах із стимулювання розвитку фінтех-компаній, що були застосовані у різних країнах ЄС, а також на практичних аспектах та можливостях їхнього використання для України.

Бібліографічний список:

1. Мельник О., Врабіє Н., Коваленко А., Джосан В. Вплив фінансових інновацій на розвиток економіки. *Modern economics*. 2020. № 19. С. 120–125.
2. Коваленко В. Фінансові інновації у небанківському секторі: основні тенденції та перспективи розвитку. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 2. С. 368–374.
3. Крупка І. Фінансові інновації у забезпеченні розвитку фінансового ринку та національної економіки в умовах глобалізації. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2013. Вип. 4. С. 35–37.
4. Борисюк О., Дацюк-Томчук М. Нові вектори розвитку фінансового ринку України в умовах цифрової економіки. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. № 2. С. 95–101.
5. Джурук Н. Fintech та комерційні банки: конкуренція та можливості співробітництва між ними. *Економічний аналіз*. 2020. Т. 30. № 1 (1). С. 217–224.
6. Чайкоський Я., Ковальчук Я. Сучасні фінтех-напрями в банківському секторі. *Світ фінансів*. 2020. № 2 (63). С. 36–48.
7. Коць О., Лащик І., Коваль І. European Priorities for Small and Medium Business Development in

- COVID-19 Conditions. *Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2021. № 5 (49). Т. 2. С. 73–79.
- Дорофеев Д. Методологічні засади запровадження та використання фінансових інновацій у небанківському фінансовому секторі. *Молодий вчений*. 2019. № 2 (1). С. 253–259.
 - Дорофеев Д. Сутність і класифікація фінансових інновацій у фінансовому секторі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 22 (1). С. 91–97.
 - Венчурні інвестиції у фінтех. URL: <https://home.kpmg/ua/uk/home/media/press-releases/2020/09/venchurni-investytsiyi-u-fintekh-zalyshayutsya-stabilnymy.html> (дата звернення: 20.06.2021).
 - Вареник І. Оцінка економічної інформації відповідно до вимог обліку на мікро- та макrorівнях. *Молодий вчений*. 2019. № 9 (2). С. 432–435.
 - Підсумки 2020: як змінився український фінтех. URL: <https://psm7.com> (дата звернення: 20.06.2021).
 - Кількість користувачів Інтернетом в Україні. URL: <https://www.epravda.com.ua> (дата звернення: 20.06.2021).
 - Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua> (дата звернення: 28.06.2021).
 - Фінтех-компанії в Україні, динаміка розвитку. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2853596-fintehkompanii-v-ukraini-ekspert-proanalizuvala-dinamiku-rozvitku.html> (дата звернення: 20.06.2021).
 - Найкращі компанії Fintech в Україні. 2021. URL: <https://platon.ua/ua/news/luchshie-v-fintech-v-ukraine-sostoyalas-ezhagodnaya-premiya-psm-awards-2020.html> (дата звернення: 20.06.2021).
 - Топ-10 найбільш успішних необанків Європи. URL: <https://psm7.com/mobilnye-banki/oni-pokorili-mir-top-10-samux-uspeshnykh-neobankov-evropy.html> (дата звернення: 01.07.2021).
 - В Україні зростає популярність необанків. URL: <http://finpost.com.ua/news/19405> (дата звернення: 01.07.2021).
 - Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 28 квітня 2020 року № 79-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-ix#Text> (дата звернення: 01.07.2021).
 - Melnyk O., Vrabii N., Kovalenko A., Dzhosan V. (2020) Vplyv finansovykh innovatsii na rozvytok ekonomiky [Influence of financial innovations on economic development]. *Modern economics*, no. 19, pp. 120–125.
 - Kovalenko V. (2020) Finansovi innovatsii u nebankivskomu sektori: osnovni tendentsii ta perspektvy rozvytku [Financial innovations in the non-banking sector: main trends and prospects]. *Eastern Europe: Economy, Business and Management*, vol. 2, pp. 368–374.
 - Krupka I. (2013) Finansovi innovatsii u zabezpechenni rozvytku finansovoho rynku ta natsionalnoi ekonomiky v umovakh hlobalizatsii [Financial innovations in ensuring the development of the financial market and the national economy in the context of globalization]. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economy*, vol. 4, pp. 35–37.
 - Borysiuk O., Datsiuk-Tomchuk M. (2019) Novi vektory rozvytku finansovoho rynku Ukrainy v umovakh tsyvrovoi ekonomiky [New vectors of development of the financial market of Ukraine in the digital economy]. *Economic Journal of the Lesia Ukrainka East European National University*, no. 2, pp. 95–101.
 - Dzhuruk N. (2020) Fintech ta komertsii banky: konkurentsia ta mozhlyvosti spivrobitnytstva mizh nymy [Fintech and commercial banks: competition and opportunities for cooperation between them]. *Economic analysis*, vol. 30, no. 1 (1), pp. 217–224.
 - Chaikoski Ya., Kovalchuk Ya. (2020) Suchasni fintekh napriamky v bankivskomu sektori [Modern fintech trends in the banking sector]. *World of finance*, no. 2 (63), pp. 36–48.
 - Kots O., Lashchik I., Koval I. (2021) European Priorities for Small and Medium Business Development in COVID-19 Conditions. *Internauka. Seria: Economic Sciences*, no. 5 (49), vol. 2, pp. 73–79.
 - Dorofiev D. (2019) Metodolohichni zasady zaprovadzhennia ta vykorystannia finansovykh innovatsii u nebankivskomu finansovomu sektori [Methodological principles of introduction and use of financial innovations in the non-banking financial sector]. *Young scientist*, no. 2 (1), pp. 253–259.
 - Dorofiev D. (2018) Sutnist i klasyfikatsiia finansovykh innovatsii u finansovomu sektori [The essence and classification of financial innovations in the financial sector]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series: International Economic Relations and the World Economy*, vol. 22 (1), pp. 91–97.
 - Venchurni investytsii u fintekh [Venture investments in fintech] (2020). Available at: <https://home.kpmg/ua/uk/home/media/press-releases/2020/09/venchurni-investytsiyi-u-fintekh-zalyshayutsya-stabilnymy.html> (accessed 20 June 2021).
 - Varenyk I. (2019) Otsinka ekonomichnoi informatsii vidpovidno vymoham obliku na mikro- ta makrorivniakh [Evaluation of economic information in accordance with the requirements of accounting at the micro and macro levels]. *Young scientist*, no. 9 (2), pp. 432–435.
 - Pidsumky 2020: yak zminyvsia ukrainskyi Fintekh [Results of 2020: how Ukrainian Fintech has changed] (2020). Available at: <https://psm7.com> (accessed 20 June 2021).
 - Kilkist korystuvachiv internetom v Ukraini [Number of Internet users in Ukraine] (2020). Available at: <https://www.epravda.com.ua> (accessed 20 June 2021).
 - Stratehiia rozvytku finansovoho sektoru Ukrainy do 2025 roku. Natsionalnyi bank Ukrainy [Strategy for the development of the financial sector of Ukraine until 2025. National Bank of Ukraine] (2020). Available at: <https://bank.gov.ua/ua> (accessed 28 June 2021).
 - Fintekh-kompanii v Ukraini, dynamika rozvytku [Fintech companies in Ukraine, the dynamics of development] (2020). Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/2853596-fintehkompanii-v-ukraini-ekspert-proanalizuvala-dinamiku-rozvitku.html> (accessed 20 June 2021).

16. Naikrashchi kompanii Fintech v Ukraini 2021 [The best Fintech companies in Ukraine 2021] (2021). Available at: <https://platon.ua/ua/news/luchshie-v-fintech-v-ukraine-sostoyalas-ezhegodnaya-premiya-psm-awards-2020.html> (accessed 20 June 2021).
17. Top-10 naibilsh uspishnykh neobankiv Yevropy [Top 10 most successful neobanks in Europe] (2020). Available at: <https://psm7.com/mobilnye-banki/oni-pokorili-mir-top-10-samyx-uspeshnyx-neobankov-evropy.html> (accessed 01 July 2021).
18. V Ukraini zrostaie populiarnist neobankiv [The popularity of neo-banks is growing in Ukraine] (2020). Available at: <http://finpost.com.ua/news/19405> (accessed 01 July 2021).
19. Verkhovna Rada Ukrainy. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo udoskonalennia funktsii iz derzhavnoho rehulivannia rynkiv finansovykh posluh : Zakon Ukrainy vid 28 kvitnia 2020 r. № 79-IX [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning the Improvement of Functions on State Regulation of Financial Services Markets: Law of Ukraine of April 28, 2020 № 79-IX] (2020). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-ix#Text> (accessed 01 July 2021).